

Sørdalen – Isdalen nasjonalpark

Konsekvenser for reiseliv og utmarksbasert næringsutvikling

Øystein Aas
Torvald Tangeland
Oddgeir Andersen

LAGSPILL

ENTUSIASME

INTEGRITET

KVALITET

NINAs publikasjoner

NINA Rapport

Dette er en ny, elektronisk serie fra 2005 som erstatter de tidligere seriene NINA Fagrapport, NINA Oppdragsmelding og NINA Project Report. Normalt er dette NINAs rapportering til oppdragsgiver etter gjennomført forsknings-, overvåkings- eller utredningsarbeid. I tillegg vil serien favne mye av instituttets øvrige rapportering, for eksempel fra seminarer og konferanser, resultater av eget forsknings- og utredningsarbeid og litteraturstudier. NINA Rapport kan også utgis på annet språk når det er hensiktsmessig.

NINA Temahefte

Som navnet angir behandler temaheftene spesielle emner. Heftene utarbeides etter behov og serien favner svært vidt; fra systematiske bestemmelsesnøkler til informasjon om viktige problemstillinger i samfunnet. NINA Temahefte gis vanligvis en populærvitenskapelig form med mer vekt på illustrasjoner enn NINA Rapport.

NINA Fakta

Faktaarkene har som mål å gjøre NINAs forskningsresultater raskt og enkelt tilgjengelig for et større publikum. De sendes til presse, ideelle organisasjoner, naturforvaltningen på ulike nivå, politikere og andre spesielt interesserte. Faktaarkene gir en kort framstilling av noen av våre viktigste forskningstema.

Annen publisering

I tillegg til rapporteringen i NINAs egne serier publiserer instituttets ansatte en stor del av sine vitenskapelige resultater i internasjonale journaler, populærfaglige bøker og tidsskrifter.

Norsk institutt for naturforskning

Sørdalen – Isdalen nasjonalpark
Konsekvenser for reiseliv og utmarksbasert
næringsutvikling

Øystein Aas
Torvald Tangeland
Oddgeir Andersen

Aas,Ø., Tangeland, T. & Andersen, O. Sør-dalen-Isdalen Nasjonalpark. Konsekvenser for reiseliv og utmarksbasert næringsutvikling. NINA Rapport 121. 28 pp.

Lillehammer, januar 2006

ISSN: 1504-3312

ISBN: 82-426-1670-1

RETTIGHETSHAVER

© Norsk institutt for naturforskning

Publikasjonen kan siteres fritt med kildeangivelse

TILGJENGELIGHET

Åpen

PUBLISERINGSTYPE

Digitalt dokument (pdf)

REDAKSJON

Øystein Aas

KVALITETSSIKRET AV

Odd Inge Vistad

ANSVARLIG SIGNATUR

Forskningssjef Trond Taugbøl (sign.)

OPPDRAGSGIVER(E)

Fylkesmannen i Troms

KONTAKTPERSON(ER) HOS OPPDRAGSGIVER

Heidi Marie Gabler

FORSIDEBILDE

[xx]

NØKKEWORD

Nasjonalpark, reiseliv, utmarksnæring, konsekvenser, Bardu kommune

KEY WORDS

National park, tourism, impacts, Bardu municipality

KONTAKTOPPLYSNINGER

NINA Trondheim

NO-7485 Trondheim

Telefon: 73 80 14 00

Telefaks: 73 80 14 01

NINA Oslo

Postboks 736 Sentrum

NO-0105 Oslo

Telefon: 73 80 14 00

Telefaks: 22 33 11 01

NINA Tromsø

Polarmiljøsentret

NO-9296 Tromsø

Telefon: 77 75 04 00

Telefaks: 77 75 04 01

NINA Lillehammer

Fakkeltgården

NO-2624 Lillehammer

Telefon: 73 80 14 00

Telefaks: 61 22 22 15

<http://www.nina.no>

Sammendrag

Aas,Ø., Tangeland, T. & Andersen, O. 2006. Sør-dalen-Isdalen Nasjonalpark. Konsekvenser for reiseliv og utmarksbasert næringsutvikling. NINA Rapport 121. 28 pp.

Denne rapporten presenterer konsekvensvurderingen av to foreslåtte verneforslag for en ny nasjonalpark Sør-dalen-Isdalen i Bardu kommune i Troms fylke. Utredningsområdet omfatter fjellarealer mellom øvre del av Salangsdalen i vest, Altevann i øst, svenskegrensen i sør og grendene øverst i Bardu i nord. Alternativ 1 omfatter fjell- og dalområder i den inngrepsfrie delen av Sør-dalen og Isdalen, mens alternativ 2 også omfatter større og mer viddepregete og innsjøpregete områder mot øst, dominert av innsjøen Geavdnajavri.

Samlet sett fremstår reiselivsnæringen som lite viktig i Bardu kommune generelt og innerst i Bardu spesielt. Det er få tradisjonelle overnattingsbedrifter, men en del fritidshytter, mye fiske og jakt, og en liten aktivitetsrettet reiselivsnæring med to – tre bedrifter i området. Disse bedriftene er i vekst. Polar Zoo vest for utredningsområdet utgjør en attraksjon med et betydelig besøk, men dette er lite relatert til de aktuelle verneområdene. Samlet sett vurderes utredningsområdets verdi i reiselivs sammenheng til å være liten – middels, avhengig av om en snakker om alternativ 1 eller 2. På en skala fra nasjonal – regional – lokal verdi må reiselivs- og utmarks-næringen vurderes å være av først og fremst lokal betydning (alt. 1), til dels av regional betydning (alt. 2).

Konsekvensene av et evt. vern består av både direkte og indirekte, lokale og mer regionale virkninger. De samlede konsekvensene avhenger av en rekke faktorer som ikke er avklart, og også av hvordan næringen i området faktisk forholder seg til vernet dersom det etableres. Et vern vil kunne øke interessen for området fra turister, men samtidig legge mindre begrensninger på utnyttelsen av selve området. Samlet sett vurderes verdi, virkning og konsekvens slik:

Oppsummering av verdi, virkning og konsekvenser alternativ 1 og 2.

Aktivitet	Verdi	Virkning	Konsekvens
Alt 1: Reiseliv	Liten	Ingen	Ingen
Alt 1: Annen utmarks-næring	Liten	Ingen	Ingen
Alt 2: Reiseliv	Middels	Positiv	Svakt Positiv
Alt 2: Annen utmarks-næring	Stor	Positiv	Positiv

Sentrale avbøtende tiltak er utforming av verneforskrifter som ikke virker unødig hindrende på reiselivsaktiviteter som er forenlige med vernet, og gode planer for utvikling og bruk av området i en helhetlig reiselivsstrategi for kommunen og regionen.

Øystein Aas, Torvald Tangeland, Oddgeir Andersen, NINA, Fakkeldgården, 2624 Lillehammer, epost: Oystein.Aas@nina.no; tlf. 73801400.

Abstract

Aas,Ø., Tangeland, T. & Andersen, O. 2006. Sør-dalen-Isdalen National Park. Consequences for tourism and other resource based businesses. (Sør-dalen-Isdalen Nasjonalpark. Konse-kvenser for reiseliv og utmarksbasert næringsutvikling). NINA Rapport 121. 28 pp.

This report presents the results of an impact assessment for the tourism business and other resource based businesses from the proposed Sør-dalen-Isdalen National Park in the munici-pality of Bardu in county Troms. There are two proposed areas for protection, one small (alter-native 1) and one larger (alternative 2).

As a whole, the tourism business is small and not well developed in the municipality, and the value of the investigation area is rather limited, with only a few smaller businesses in the area. On the other hand, the area has great values for outdoor recreation such as fishing, hunting and hiking. The Polar Zoo west of the area is a large attraction but the use is not related to the suggested park areas. As a whole the area is evaluated to have small – medium values for to-urism.

The impacts from a park are constructed of a set of both positive and negative, direct and indi-rect impacts. The overall consequences depend on several factors not yet decided on and also on how the businesses actually behave and adapt to a National park. A park will most likely increase the attractiveness of the area, but on the other hand also limit some possible com-mercial activities inside the park border. Overall the impacts are evaluated to be:

Summary of consequences for tourism and other resource dependent businesses.

Aktivity	Value	Effect	Impact
Alt 1: Tourism	Small	No	No
Alt 1: Other resource based businesses	Small	No	No
Alt 2: Tourism	Medium	Positive	Small Positive
Alt 2: Other resource based businesses	Large	Positive	Positive

Important measures to increase positive outcomes and reduce negative ones are regulations and plans that try to combine the interests of nature conservation with those of tourism.

Øystein Aas, Torvald Tangeland, Oddgeir Andersen, NINA, Fakkeltgården, 2624 Lillehammer, epost: Oystein.Aas@nina.no; tlf. 47 73801400.

Innhold

Sammendrag	3
Abstract	4
Innhold	5
Forord	6
1 Innledning	7
2 Metode	8
3 Beskrivelse av dagens bruk og verdivurdering	11
3.1 Innledning.....	11
3.2 Tradisjonelt reiseliv.....	11
3.2.1 Aktive brukere av området.....	11
3.2.2 Indirekte brukere av området.....	12
3.3 Fritidsbebyggelse.....	13
3.4 Planer om fremtidig bruk.....	13
3.5 Verdivurdering.....	14
4 Beskrivelse og vurdering av 0-alternativet	15
5 Virkninger og konsekvenser av verneforslagene	16
5.1 Konsekvenser av vern generelt.....	16
5.1.1 Overordnet vurdering og drøfting.....	16
5.1.2 Reiseliv i og rundt Reisa og Dividalen nasjonalparker.....	17
5.2 Lokale, direkte virkninger.....	17
Verneforskriftene	17
5.3 Alternativ 1.....	18
5.4 Alternativ 2.....	19
6 Forslag til avbøtende tiltak	23
7 Referanser	24

Forord

Denne rapporten er gjennomført på oppdrag fra Fylkesmannen i Troms i forbindelse med utredningen av vern av Sør-dalen-Isdalen området i Bardu kommune etter natuvernloven.

Vi takker for godt samarbeid med oppdragsgiver og med lokale myndigheter og næringsaktører. De har bidratt med viktig informasjon til utredningen.

Vi understreker allikevel at rapporten, med dens eventuelle feil og mangler er forfatterens ansvar. Vi håper rapporten vil være til nytte i det videre utredningsarbeidet og i det generelle arbeidet med reiselivsutvikling i området.

Lillehammer, januar 2006.

Øystein Aas
Seniorforsker, prosjektleder

1 Innledning

Fylkesmannen i Troms har iverksatt prosessen med å utrede konsekvensene av et eventuelt vern i området i Sjørdalen-Isdalen i øvre del av Barduvassdraget (alternativ 1, se kart s. 20). Bardu kommune har i den sammenhengen foreslått å utvide dette området til å omfatte arealene sør for Altevann mot riksgrensen (alt. 2, se kart s. 21). De områdene som foreslås vernet vil heretter omtales som *utredningsområdet for vern*, eller alternativ 1 og 2. Utredningstemaet som her blir rapportert har vurdert reiselivsinteressene i og rundt grensene til *utredningsområdene for vern*.

Utredningsområdet for vern er til sammen rundt 500 km² stort. Alt arealet er statlig grunn med Statskog SF som grunneier.

Landskapet i utredningsområdet for vern er storslått og variert, og er av de mer villmarkspregede områdene i indre Troms. Utredningsområdet er mye brukt til småviltjakt og fritidsfiske, i særlig grad de østlige deler av utredningsområdet (alt 2).

Det er få tekniske inngrep i utredningsområdet for vern. Enkelte hytteområder finnes på begge sider av Altevann, i de vestlige områdene av Altevann (ved demningen) utenfor vernegrensene. Det går en kraftlinje som følger riksgrensen og en enkel kraftlinje langs Altevannet. Det er i tillegg enkelte åpne hytter i området.

Utredningsprogrammet beskriver hva denne konsekvensutredningen skal svare på. Dette er (Fylkesmannen i Troms 2005):

Utredningen skal kort beskrive reiselivet og miljøbaserte næringer, herunder produkter knyttet til jakt, fiske, opplevelser og andre utmarksressurser i utredningsområdet. Dette omfatter også oversikt over de høstbare fiske- og viltressursene. Utredningen skal ta utgangspunkt i dagens aktivitet og konkrete planer for miljøbasert turisme i utredningsområdet og nærliggende områder som det er naturlig å ta med i denne sammenheng. Intervjuer med grunneiere og næringsaktører er aktuelt.

Utredningen skal kort vurdere konsekvensene av 1, 2 og 0-alternativet på reiseliv, miljøbasert næring og økonomisk utnyttelse av jakt og fiske. Hvis det knytter seg spesielle konsekvenser til avgrensede områder innenfor utredningsområdet, skal dette belyses. Det skal også vurderes om tilstøtende områder blir skadelidende eller eventuelt få nye muligheter. Utredningen skal foreslå avbøtende tiltak i forhold til de negative konsekvensene som kommer fram i pkt 2. dette kan skje både ved avgrensning eller utforming av verneregler.

2 Metode

Konsekvensutredningen er utarbeidet på grunnlag av eksisterende dokumentasjon om bruken av området, gitt av brukerne selv eller som er generelt tilgjengelig i oversikter, statistikker, planer og relevant litteratur. Det er gjennomført intervjuer med representanter fra reiselivsorganisasjoner, enkeltbedrifter, grunneiere og myndigheter. I tillegg er det gjennomført en befaring i områdene høsten 2005.

Metodikken er basert på en "standardisert" og systematisk prosedyre for å gjøre analyser, konklusjoner og anbefalinger mer objektive, lettere å forstå og lettere å etterprøve. Metodikken er beskrevet i Statens vegvesens håndbok 140 (1995) og DN håndbok nr 18-2001 (om friluftsliv), tilpasset bruk på dette fagfeltet. En viktig del av en konsekvensutredning er å fremstille 0-alternativet, så detaljert som mulig. Dette innebærer å utrede hvilke muligheter og eventuelt begrensninger som allerede gjelder innenfor det foreslåtte verneområdet, i forhold til utredningstemaet.

Verdi

Det første trinnet i konsekvensvurderingen er å beskrive og vurdere temaets status og forutsetninger innenfor det planlagte utredningsområdet for vern. Fastsettelsen av "verdi" er så langt som mulig basert på dagens bruk og behov uttrykt ved konkrete planer for fremtidig utvikling og sannsynligheten for å kunne realisere disse innenfor dagens forvaltningspraksis, det vil si i et område uten vern. Verdien fastsettes langs en skala som spenner fra *liten verdi* til *svært stor verdi* (fig. 1).

Verdisettingen etter skalaen vist i **figur 1** bygger på flere forhold. Hvor mye området er i bruk gjennom året, og til hvilke perioder av året det er i bruk. Hvilke egenskaper et gitt område har til ulike formål, samt hvilke behov aktørene har for å bruke nettopp dette området er av betydning. Behovet vurderes ut i fra omfanget på aktivitetene og etterspørsel fra andre aktører i regionen/området. Videre vil tilgjengeligheten til området og den infrastrukturen som aktørene eventuelt har i utredningsområdet være av betydning.

Verdivurdering			
Liten	Middels	Stor	Svært stor

Figur 1. Skala for verdivurdering

Tabell 1. Verdsettingskriterier på nasjonalt, regionalt og lokalt nivå.

Nivå	Kriterium
Nasjonalt verdi	Flere og ulike næringsaktører. Mange markeder og segmenter til stede, både nasjonale og utenlandske besøkende. Attraksjoner og næringsaktører av nasjonal betydning. Næringen av stor betydning for kommunene i området.
Regional verdi	Signifikant næring med flere bedrifter. Varierte markeder som besøker ulike attraksjoner. Hovedsakelig hjemmemarkedet.
Lokal verdi	Lite utviklet næring med enkeltbedrifter som kan ha en viss lokal betydning. Få gjester. Hovedsakelig regionale markeder

Verdivurderinger skal gjennomføres på flere nivåer. Det er vurdert hvor viktig utredningsområdet er for reiselivsnæringen lokalt og regionalt, og for eventuelle andre brukergrupper som faller inn under dette utredningstema på nasjonalt, regionalt og lokalt nivå etter kriterier angitt i **tabell 1**.

Klassifisering av verdi, virkning og konsekvenser er basert på Håndbok 140 til Statens vegvesen, og DN sin håndbok nr. 18-2001, men tilpasset til utredningstema reiseliv. For å klassifisere og rangere mild og streng forskrift sin påvirkning på utredningstemaet, har vi benyttet meto- dikken som beskrevet over i forhold til ulike former for aktivitet som påvirkes av de foreslåtte verneforskriftene.

Virkning

Neste trinn i prosessen består i å beskrive og vurdere type og omfang av mulige virkninger (effekter på bruken) hvis det vedtas et vern, uttrykt gjennom milde eller strenge vernebestemmelser. Tiltakets virkninger blir bl.a. vurdert ut fra omfang av eksisterende aktiviteter og sannsynligheten for at endringer i bruk eller bruksmuligheter for næringen, etter hvilke vernebestemmelser som velges. Tiltakets samlede virkning blir vurdert langs en skala fra *Svært stor negativ* til *Svært stor positiv* (eksempel i **tab. 2**).

Tabell 2. Skala for vurdering av tiltakets virkning for utredningstemaet.

Virkninger	Kriterier
Svært stor negativ	Tiltaket legger alvorlige rammer og begrensninger på næringens utviklingsmuligheter i utredningsområdet.
Stor negativ virkning	Tiltaket vil redusere mulighetene for vekst og utvikling innen næringen i stor grad
Middels negativ virkning	Skadevirkningene er merkbare og betydelige, men først og fremst for deler av området eller en gren av næringen, mens andre i mindre grad påvirkes negativt
Liten negative	Tiltaket vil ha mindre, oftest lokale og avgrensede skadevirkninger for næringen
Ingen/ubetydelig	Tiltaket har ingen/ubetydelige virkninger på dagens eller fremtidig aktivitet
Liten positiv	Tiltaket bør ha små positive virkninger for dagens eller framtidig aktivitet i området
Middels positive	Tiltaket bør ha middels positive virkninger for dagens eller framtidig aktivitet i området
Store positive	Tiltaket bør ha store positive virkninger for dagens eller framtidig aktivitet i området.
Svært store positive	Tiltaket bør ha svært store positive virkninger for dagens eller framtidig aktivitet i området.

Konsekvenser

Det tredje og siste trinnet i konsekvensvurderingene består i å kombinere verdien av utredningsområdet for vern, med virkningen av forskriftene på aktiviteten for å få den samlede konsekvensen av hvert alternativ til forskrifter (**tab.3**). Denne sammenstillingen gir et resultat langs en skala fra *svært stor negativ konsekvens* til *svært stor positiv konsekvens* (**fig. 2**). De ulike konsekvenskategoriene er illustrert ved å benytte symbolene "+", "0" og "-".

Konsekvensene av tiltaket vil dermed fremgå direkte ved å sette områdets verdi og virkning av forskriftene inn i tabell 3. Vår vurdering av verdi, virkning og konsekvens er oppsummert senere i dokumentet.

Tabell 3. Klassifisering av konsekvenser.

Virkning	Verdi			
	Svært stor	Stor	Middels	Liten
Svært stor negativ	----	---	--	-
Stor negativ	---	--	-	-
Middels negativ	--	-	-	0/-
Liten negativ	-	-	0/-	0
Ingen/ubetydelig	0	0	0	0
Liten positiv	+	+	0/+	0
Middels positiv	++	+	+	0/+
Stor Positiv	+++	++	+	+
Svært stor positiv	++++	+++	++	+

Symbol	Beskrivelse
++++	Svært stor positiv konsekvens
+++	Stor positiv konsekvens
++	Middels positiv konsekvens
+	Liten positiv konsekvens
0	Ubetydelig/ingen konsekvens
-	Liten negativ konsekvens
--	Middels negativ konsekvens
---	Stor negativ konsekvens
----	Svært stor negativ konsekvens

Figur 2. Forklaringsnøkkel til klassifisering av konsekvensene.

Kapittel 6 gir en oppsummerende oversikt over verdi, virkning og konsekvenser av alt.1, alt. 2 og 0-alternativet for reiselivsinteressene i området.

3 Beskrivelse av dagens bruk og verdivurdering

3.1 Innledning

Utredningsområdet ligger i Bardu kommune i Indre Troms. Omfanget av kommersielt naturbasert reiseliv i kommunen er relativt begrenset, og i hovedsak knyttet til gjennomfartstrafikk langs E-6. Bardu er en liten reiselivskommune i Troms, målt ut fra antall overnattinger, med kun om lag 3 % av overnattingene i fylket. Overnattingsbedriftene i Troms er i relativt stor grad knyttet til gjennomfartsveier og til byene og tettstedene, og mange av aktivitetstilbudene er kystrelatert. Men naturopplevelsesmuligheter og aktivitetstilbud i fjellområdene i for eksempel Bardu er allikevel en viktig del av reiselivets grunnleggende attraksjoner både i fylket og landsdelen. Mye av de fritidsbaserte overnattingene i fjellet i fylket er i stor grad knyttet til fritidshytter.

Selve utredningsområdet er preget av storslått fjellnatur. Kjerneområdet (alt. 1) er utpreget alpint, bratt og vanskelig tilgjengelig, med begrenset infrastruktur og tidvis stor rasfare vinterstid. Adgang er med blindvei til nederst i Sørtdalen, og deretter på sti innover Sørtdalen. Det går en DNT merket sti vest – øst i indre del av området. Dette kjerneområdet er også et område med forbud mot snøscooterbruk (Grimstad pers. medd.). Dette legger klare rammer på både bruk og evt. utbyggingsmuligheter i reiselivssammenheng. De sørlige og østre delene vest og sør for Altevann er noe mindre alpine, og også lettere tilgjengelige, dels gjennom bruk av motorbåt og snøscooter på Altevann. Delområdet preges av den store innsjøen Geavdnjajavri.

3.2 Tradisjonelt reiseliv

Bardus marginale betydning som reiselivskommune i Troms fremgår av reiselivsstatistikken (www.statistikknett.no). Det er få tradisjonelle reiselivsbedrifter som benytter seg av områdene som blir direkte berørt av de to vernealternativene. Området blir benyttet av lokalbefolkningen og tilreisende, i hovedsak fra tettstedene i fylket, til jakt, fiske, bærsanking og som turområde. Hvilke deler som blir benyttet varierer noe gjennom året. Generelt kan man si at området rundt Sørtdalen blir benyttet til fotturer, blant annet går det DNT ruter gjennom området, og det er en selvbetjent hytte (Lappjordshytta innerst i dalen – se friluftslivsutredning), mens området på sørsiden av Altevatn mot riksgrensen blir benyttet mer til jakt og fiske. Geavdnjajavri er et populært vann for fiske hele året, med en betydelig fiskeproduksjon.

Altevatn er en hovedvei inn i et populært naturområde. På vinteren går det en snøskuter løype langs vannet. Denne benyttes av privatpersoner og av én kommersiell aktør. I den østre delen av Altevann hvor skuterløypen ender blir brukt som base camp for videre ferdsel inn i området, først til Leina, og så opp i Geavdnjajavri. Når vannet er isfritt foregår transporten på vannet hovedsakelig med motoriserte båter. Vest for området ligger øvre del av Salangsvassdraget og på en avstikker fra E-6 i denne dalen ligger Polar Zoo.

Aktørene innen reiseliv vil bli delt inn i to kategorier; aktive brukere og indirekte brukere. Aktive brukere er aktører som per dags dato har sin næringsvirksomhet helt eller delvis knyttet til det foreslåtte verneområdet. Indirekte brukere er aktører som ikke direkte benytter seg av det foreslåtte verneområdet per dags dato, men som kan bli indirekte påvirket av et eventuelt vern. Dette blir gjort for å fange opp konsekvensene et eventuelt vern vil ha for de av reiselivsaktørene som ikke er selv aktive brukere av området per dags dato, men som i fremtiden vil være potensielle brukere av det foreslåtte verneområdene.

3.2.1 Aktive brukere av området

Den største næringslivsaktøren i området er Statskog som er grunneier i hele området. I tillegg finnes det noen få mindre foretak som har sin næringsvirksomhet tilknyttet området. Statskogs hovedaktivitet er salg av jaktkort og fiskekort, og bygslingsinntekter fra hyttetomter (se under).

Som jakt- og fiskeområder er det særlig småviltjakt og fiske i områdene vest og sør for Altevatn (innenfor alt. 2) som er mest brukt (Statskog 2000). Sammen med områdene innerst i Målselv og i Reisa, utgjør disse områdene tradisjonelt de viktigste fjellfiske- og småviltjakt områdene i fylket. Vannene Leina og Geavdnjajávri er kjent som gode fiskevann. Det foreligger ikke kortstatistikk som lar seg dele opp slik at antallet brukere av dette området kan skilles fra øvrige deler av Troms, men inntrykket fra eier og oppsyn er at fisket i disse vannene er noe mindre omfattende nå sammenlignet med noen år tilbake. Det er ca. 200 private båter i Leina, og ytterligere flere titalls båter ved Geavdnja. Statskog har noen få båter for utleie i Leina og Geavdnja.

I selve Sørtdalen og Isdalen er det nokså begrensede fiskemuligheter men relativt god elgbestand. Det felles årlig ca. 10 - 15 elg i området, fordelt på ca 10 i området Altevatn – Leina, og ca 5 i Sørtdalen – Isdalen (Reiersen pers medd.).

Innset Huskyfarm er en aktivitetsbedrift som har sin primæraktivitet knyttet til hundekjøring. De tilbyr turer fra åtte dager og opp til én måned. I løpet av en vinter kan de tre hundeførerne gjennomføre opptil 35 turer til sammen med gjester. Innset Huskyfarmen tilbyr også overnatting og har 22 sengeplasser. Bedriften må vurderes som en av de større og mer veletablerte hundekjøringsbedrifter i Nord-Norge. I løpet av et år har de ca 200 overnatningsdøgn noenlunde jevnt fordelt ut over året. Kundene er hovedsakelig utenlandske fra Europa. Kundene er friluft-sinteresserte og kommer for å oppleve fri og uberørt natur og naturopplevelser og oppholder seg gjerne på farmen over en uke. Det er visse konflikter mellom bedriftens produkter og snøskutertrafikken i området i og med at dette kan forringe deres naturopplevelser. På grunn av snøskutertrafikken på Altevatn forsøker de å unngå å bruke Altevatn. Istedenfor benytter de seg av de nærliggende fjellområdene. Seks ganger per år kjører de over Bihppas til Geavdnja nordvest over og gjennom Stordalen til Altevatn eller omvendt. Maks en gang per år har de en tur hvor de kommer fra Sverige og passerer på sørsiden av Stuora Jiarta og går langs Jordbruelva ned til Stordalen og Altevatn. En annen rute de også benytter går fra Sverige forbi Sa-mebyen og ned Salvasskardet.

Villmarkstur DA er et relativt nytt selskap som per dags dato driver med kommersiell transport av turister på Altevatn. På sikt ønsker de å utvide sitt tjenestetilbud med guidede jakt- og fiske-turer, toppturer mv. (<http://www.villmarkstur.net/>). Foreløpig driver de kun med båttransport på Altevatn og anslår sesongen til å være fra 10. juli til 15. oktober. I løpet av den første sesongen anslås det at de kommer til å transportere 120-150 personer inn og ut på vannet. Villmarkstur DA ønsker å utvide sin virksomhet til også å gjelde transport på Altevatn om vinteren med snøskuter.

3.2.2 Indirekte brukere av området

Bardu Hotell på Sætermoen er den største overnattingsbedriften i Bardu kommune med 90 sengeplasser. Kundene er hovedsakelig kurs- og konferansedeltagere og gjennomreisende. Noen av gjestene bruker hotellet som base for dagsturer inn i de to foreslåtte verneområdene, men disse er relativt fåtallige. Det oppgis at årlig antall overnattinger er anslagsvis rundt 5000.

Soltun Soldatheim tilbyr overnatting og enkel bevertning til reisende. Kundene er lag og organisasjoner som kommer for å stå og hoppe på ski. På årsbasis har stedet 500-600 overnattingsgjester. Per dags dato har de ikke noe aktivitets tilbud i det foreslåtte verneområdet, men vurderer å ta det i bruk i forbindelse med aktivitetsleirer.

Betula Events med base på Sætermoen er et nystartet selskap som ønsker på sikt å kunne tilby skreddersyde aktivitetstilbud for ulike kundegrupper. De har ingen planer om selv å ta det foreslåtte verneområdet i bruk, men ønsker å samarbeide med andre næringsdrivende som er aktive i området.

Polar Zoo AS øverst i Salangsdalen vest i kommunen er en dyrepark med fokus på kunnskapsformidling. Per dags dato har de ingen aktiviteter i de to foreslåtte verneområdene. Attraksjonen er blant de ti best besøkte i Troms fylke, og har et årlig besøk på rundt 25.000 personer. 80 % av besøket foregår i løpet av juni, juli og august. Det er ingen overnattingsmuligheter her.

Bardu Camping og Turistsenter har heller ikke mange gjester som bruker utredningsområdet aktivt. Antall overnattingsdøgn er ca 2 – 3.000 i løpet av sommermånedene. Disse er stort sett bilturister på gjennomfart. Campingplassen drives om sommeren av Bardu idrettslag ved fotballgruppen.

3.3 Fritidsbebyggelse

Det er få fritidshytter i selve utredningsområdene. Enkelte åpne hytter finnes, både DNTs Lappjordshytte helt innerst i Sørtdalen og enkelte andre knyttet til reindrift eller jakt og fiske. Årlig antall registrerte overnattinger på Lappjordshytta er ca. 400 i både 2004 og 2005, fordelt med snaut 200 om vinteren og noe over 200 om sommeren (Troms Turlag pers medd.). Om lag ¼ av overnattingene var av utlendinger, de fleste sommerstid.

I tillegg finnes enkelte åpne buer som innehas av jeger- og fiskerforeninger eller reindriften. Disse spiller ingen betydning i reiselivssammenheng. Det viktigste området med fritidshytter av relevans for utredningen ligger i ytre del av Altevann. I vestenden av Altevann er det nå anslagsvis 250 hytter. Disse er bygd etter ulike planer fra 1960-tallet og frem til 1990, etter hvert dels som fortetting i eksisterende hytteområder, dels som nye felt. Hytteutviklingen har skjedd i regi av Statskog. I hovedsak eies hyttene av folk fra Bardu, Målselv og også andre deler av Troms som Harstad, Finnsnes og Tromsøområdene. Tomtene er bygslet fra Statskog. Hyttene er utgangspunkt for ferdsel og aktiviteter innover Altevann, med båt om sommeren og snøscooter om vinteren.

I tillegg til hyttene er det en oppstillingsplass for campingvogner nedenfor dammen i Altevann. Anslagsvis 100 vogner er plassert her. Plassen drives av Norsk Caravanklubb avd. Bardu og drives ikke med kommersielle mål.

Hyttefolk og caravanfolk bidrar trolig til en god del av omsetningen på lokale dagligvareforretninger, bensinstasjoner mv.

3.4 Planer om fremtidig bruk

I følge kommuneplanen for Bardu kommune og Statskogs friluftspan for området foreligger det ikke konkrete planer om for eksempel utbygging av nye hyttefelt i eller nær opp til utredningsområdene. Det er byggeforbud over tregrensen i ytre del av utredningsområdet (nærmest Setermoen) og totalt byggeforbud i indre del i arealdelen av Bardu kommunes kommuneplan.

Statskog oppgir å ikke ha konkrete planer om utviklingstiltak i eller i nærheten av området. Det foreligger ingen konkrete planer om ytterligere hytteutbygging ved Altevann, men det holdes åpent muligheten for en viss utbygging og fortetting etter nærmere planer (Reiersen pers medd.).

Innset Huskyfarmen ønsker i fremtiden å benytte området på samme måten som de gjør per dags dato. De har ingen konkrete planer om å utvide sitt tjenestetilbud, men vil styrke dagens aktivitet.

Villmarkstur DA ønsker å drive med kommersielle aktiviteter i området rundt Altvatn. Selskapet har flere planer for utvidelse av tjeneste tilbud og ønsker å ta større deler av det foreslåtte verneområdet i bruk. Villmarkstur DA ønsker å bygge en hytte/jordgamme i Stordalen nede ved

Altevatn. Denne ønsker de å benytte som basecamp i forbindelse med guidede topturer, fisketurer, jakturer og omvisningsturer med fokus på fauna og geologi. På sommeren ønsker de å kunne tilby kanopadling på Geavdnjajavri. Bruk av hester i forbindelse med guidede turer er også aktuelt. På vinteren ønsker de å kunne tilby transport på Altevratn med snøskuter. På vinteren ønsker de også å tilby guidede turer. I den forbindelse ønsker de å ha mulighet til å benytte snøskuter i forbindelse med transport av kunder inn og ut av området. Dette gjelder særlig isfisketurer på Geavdnjajavri.

Bardu Hotell eller noen av de andre overnattingsbedriftene i Sætermoen-området har ingen planer om å ta det foreslåtte verneområdet i bruk i forbindelse med sin næringsvirksomhet.

Polar Zoo AS har ingen konkrete planer om å ta det foreslåtte verneområdet i bruk i sine fremtidige planer.

3.5 Verdivurdering

Samlet sett fremstår reiselivsnæringen som lite viktig i Bardu kommune generelt og innerst i Bardu spesielt. Det er få tradisjonelle overnattingsbedrifter, men en del fritidshytter, mye fiske og jakt, og en liten aktivitetsrettet reiselivsnæring med to – tre bedrifter i området, som tydelig vokser. Samlet sett vurderes områdets verdi i reiselivs sammenheng til å være liten – middels, avhengig av om en snakker om alternativ 1 eller 2. På en skala fra nasjonal – regional – lokal verdi må reiselivs- og utmarksnæringen vurderes å være av først og fremst lokal betydning (alt. 1), til dels av regional betydning (alt. 2).

4 Beskrivelse og vurdering av 0-alternativet

Reiseliv generelt og naturbasert reiseliv mer spesielt viser en betydelig vekst både i Norge og internasjonalt (Aas et al 2003, Page and Dowling 2002). Reiselivsplanen for Nord-Norge (Troms reiseliv 2005) påpeker og satser på å utvikle næringen i landsdelen gjennom å satse på regionens naturbaserte fortrinn, og den gjenklang dette har i ulike markeder.

Kommunen og grunneier legger i sine planer opp til en utvikling i området som i all hovedsak er i tråd med verneforslaget. Områdenes naturlige attraksjons- og aktivitetsmuligheter skal beholdes men det legges ikke opp til utbygging inne i utredningsområdet. Grunneier legger opp til å sonere bruk og attraksjonskvaliteter bedre i området og til å redusere en del av dagens miljøpåvirkning i området som i hovedsak skyldes tidligere og nåværende rekreasjonsbruk (Statskog 2000).

Hvorvidt de generelle reiselivstrendene vil medføre en merkbar vekst i reiselivet i øvre del av Bardu gjenstår selvsagt å se. Det som taler for dette er de opplevelses- og aktivitetsmulighetene som finnes i området, mens det som taler mot er at reiselivsaktiviteten i området i dag er lav, at tilgjengeligheten er relativt vanskelig, og at hovedstrømmene i reiselivet i Troms går utenom dette området. I tillegg finnes det betydelige områder av lignende karakter både med og uten nasjonalparkstatus både i Troms og ellers i landsdelen, som også ligger lettere tilgjengelig i forhold til veier, annen infrastruktur og dagens reisemønster for turistene.

I kommunens planer er det lite konkret aktivitet og utvikling som det legges opp til i området for verneforslagene, selv om den generelle holdningen er at vern vil styrke mulighetene for en positiv utvikling av reiselivet i området. Slik vi tolker det er det ikke påregnelig med noen vesentlige endringer i bruk og utbygging i og nært opp til verneforslagene uten en klarere og mer samlet satsning.

Virkning og konsekvens av 0-alternativet: Ingen.

5 Virkninger og konsekvenser av verneforslagene

5.1 Konsekvenser av vern generelt

I dette kapittelet drøftes virkninger og konsekvenser på reiseliv og turisme av de ulike vernebestemmelsene som er gitt under § 3 i verneforskriftene (se vedlegg 1). Virkninger og konsekvenser vurderes i forhold til metodikken som beskrevet i kapittel 2.

Konsekvensvurderingene er bygget opp slik at det først gis en overordnet vurdering, før vi ser nærmere på detaljene og mer lokale effekter. Til slutt trekkes det hele sammen gjennom en samlet vurdering av de ulike virkningene.

Prinsipielt sett vil konsekvensene av eventuelt vern for en næring som reiseliv og andre utmarksnæringer være preget av følgende:

Ut fra faglige vurderinger og litteratur kan vi grovt sett dele de påregnelige effektene av en nasjonalparkoppsettelse på reiseliv inn i 1) de eventuelle begrensningene som legges på virksomhet inne i verneområdet, 2) sikringen av naturopplevelsesmulighetene og ressursgrunnlaget inne i området og 3) en evt økt attraktivitet som følge av nasjonalparkstatusen (Aas et al. 2003, Fredman et al. 2005).

De samlede konsekvensene vil i ikke ubetydelig grad avhenge av hvordan aktørene (næringsdrivende, interesseorganisasjoner, myndigheter og enkeltpersoner) forholder seg til de muligheter og utfordringer som vernet vil gi. Konsekvensene er sammensatt av både positive og negative effekter for ulike grupper og interesser, som til sammen vil utgjøre de samlede effektene. Verneforslaget vil påvirke de ulike interessene og gruppene både direkte og indirekte.

Som følge av dette vil konsekvensvurderingen for reiseliv ikke kunne presenteres som "svar med to streker under", men heller som mer sannsynlige forløp eller scenarier, som også inneholder råd og synspunkter på hvordan muligheter kan optimaliseres og utfordringer og vanskeligheter reduseres. Spesielt for reiseliv vil faktorer som verneforskriftutforming, forvaltningsplan og de reelle ressursene til forvaltning av området (økonomi, antall stillinger) ha avgjørende betydning for de faktiske konsekvensene. Dette kommenteres nærmere under.

5.1.1 Overordnet vurdering og drøfting

Reiseliv er i dag ikke en spesielt viktig næringsaktivitet for Barduregionen. Til tross for betydelige opplevelsesmuligheter, og både lite tilrettelagte og tilrettelagte attraksjoner, er reiseliv lite utviklet i området. Det er få reiselivsbedrifter både direkte knyttet til området og om vi ser på et noe større omland. Området er viktigere for tradisjonell utmarksmessig bruk gjennom høsting og turvirksomhet, og det er en viss tilrettelegging og transportvirksomhet for dette. Fiskeresurser knyttet til ørret og røye, og vilt i form av rype og elg er de viktigste høstbare ressursene i området, men betydningen økonomisk av disse er relativt begrenset, sammenlignet med den rekreasjonsmessige og kulturelle verdien.

Effektene av et eventuelt vern for reiselivsnæringen er sammensatt av flere typer mulige effekter. En direkte effekt er eventuelle begrensninger på næringsmessig aktivitet i selve verneområdet. En annen er den mer symbolske effekten av vernet på folks kjennskap til området, og attraksjonskraften til området.

Vi legger til grunn (se også nedenfor) at reiselivsnæringen fortsatt vil kunne ha vesentlige ekspansjonsmuligheter lokalt uten å komme i konflikt med vernearealene. I et slikt perspektiv vil vernet kunne bidra til en naturlig sonering av rekreasjonsbruk og –kulturer i hele området. Med utgangspunkt i Altevann er det betydelig motorferdsel både sommer og vinter, og et vern vil

kunne bidra til å avklare områdebruken slik at de som ikke ønsker motorferdsel kan benytte verneområdet, mens de som ønsker lettere tilgang kan benytte områdene utenfor. Et vern kan også lette tilgangen til offentlige midler til å forvalte og bevare opplevelsesverdiene i området.

Selv om det foreligger begrenset dokumentasjon på "trekkplaster" effekten av bare å opprette en nasjonalpark, mener vi det er faglig grunnlag for å anta at en nasjonalpark samlet sett vil kunne gi økt oppmerksomhet og flere besøkende til området (Fredman et al. 2005). Opp mot dette må veies eventuelle negative effekter på muligheten for å drive næring i verneområdet. Vi anser det, som for hyttebygging, lite aktuelt at det etableres reiselivsbedrifter inne i det foreslåtte verneområdet også uten vern, jfr kommunens arealplan og grunneiers planer for området. Derimot er det relevant å drøfte hvilke begrensninger et vern vil kunne gi på muligheten for å tilby kommersielle aktiviteter og opplevelser ute i felt, herunder også enklere infrastruktur som leirplasser mv.

5.1.2 Reiseliv i og rundt Reisa og Dividalen nasjonalparker

I denne sammenheng er det også interessant å skjele til reiselivsaktivitetene i og rundt de to nasjonalparkene i Dividalen i Målselv kommune like øst for utredningsområdet innerst i Målselvvassdraget, og Reisa i Nordreisa kommune.

Reisa nasjonalpark ble opprettet i 1986. Verneområdet i Dividalen ble etablert i 1971. Reiselivsvirksomheten i tilknytning til Dividalen er meget begrenset, om en ser bort fra fot- og skiturer knyttet til rutenett og turistforeningens hytte, samt jakt og fiske. Det er mer aktivitet i Reisa (Grimstad pers. medd., Aas et al. 2003). I Reisa er det en viss tradisjon for reiselivstilbud først og fremst knyttet til elvebåttransport, men det er også en økning i andre naturbaserte opplevelsestilbud knyttet opp mot nasjonalparken i større eller mindre grad, slik som hundekjøring, ridning mv. (Nord-Troms reiseliv). Aas et al. (2003) anslo den samlede turistbaserte omsetningen knyttet til Reisa nasjonalpark til ca. 1,2 millioner kroner i 2002.

Ut i fra dette kan vi altså fastslå at omfanget av turismevirksomhet i og ved nasjonalparker i Troms varierer betydelig. Opprettelse av en ny nasjonalpark kan gi en besøksvekst, men i relativt lite brukte områder og med begrenset tradisjon og infrastruktur for turisme vil denne effekten trolig være begrenset, dersom vernet ikke suppleres med andre reiselivsmessig tilretteleggingstiltak i randsonen.

5.2 Lokale, direkte virkninger

For å vurdere de direkte virkningene av vernet på mulige reiselivsbaserte næringsaktiviteter, tar vi utgangspunkt i den grove forskriftsmalen.

Verneforskriftene

Det foreligger ikke noe konkret forslag til vernebestemmelser, men "Forskriftsmal for nye nasjonalparker" er utgangspunktet for forskriftene som skal utarbeides. Dette kapitlet knytter noen kommentarer til forslagene i forskriftsmalen, med basis i forholdene i dette området. Utformingen av de endelige verneforskriftene vil avgjøre hvordan de endelige konsekvensene for reiselivet vil bli, men vi peker her på noen forhold som er avgjørende for næringens bruk konkrete bruk av utredningsområdet for vern etter et evt. vern.

Utdrag fra forskriftsmalen som anses å være av størst betydning for evt næringsmessig bruk av områdene er vist i *kursiv* tekst under før de kort drøftes.

Pkt. 5.2 (om ferdsel) lyder slik:

5.2

Bestemmelsene i denne forskrift er ikke til hinder for organisert turvirksomhet til fots så lenge naturmiljøet ikke blir skadelidende.

Annen organisert ferdsel og ferdselsformer som kan skade naturmiljøet må ha særskilt tillatelse av forvaltningsmyndigheten, jfr. forvaltningsplan.

Det er trolig den viktigste bestemmelsen for aktivitetsbaserte firma som vurderer å tilby aktiviteter i et evt. verneområde. Andre ledd kan tolkes slik at bestemmelsen innebærer at all kommersiell turvirksomhet som ikke foregår til fots må søke om dispensasjon fra vernebestemmelsene. Dette vil i praksis medføre at for eksempel hundekjøringsopplevelsene til Innset Huskyfarm må søke om tillatelse til å bruke deler av de områdene de nå bruker, selv om virksomheten ikke skulle medføre annen skade på naturmiljøet enn turer til fots.

Pkt. 6 om motorferdsel lyder slik:

6.1 Forbud mot motorferdsel

Motorferdsel er forbudt på land og vatn, og i lufta under 300 meter.

6.2 Bestemmelsen i pkt 6.1 er ikke til hinder for:

- a. motorferdsel i forbindelse med militær operativ virksomhet, politi-, rednings-, brannvern-, skjøtsel-, oppsyns- og forvaltningsoppgaver*
- b. bruk av beltekjøretøy på vinterføre i forbindelse med utøvelse av reindrift*

Det vil i hovedsak befeste den motorferdselpolitikken som gjelder i dag i vesentlige deler av verneforslagene ("scooterforbudsområde"), men vil innebære en innstramning i forhold til scooterkjøring til Geavdnja og evt bruk av båt med motor på samme innsjø (alt 2). Samlet sett vil verneforslaget og denne ordlyden i forskriften kunne bidra til en klarere sonering av området mhp motorisert ferdsel og øke muligheten for støyfrie fiskeopplevelser. På den annen side vil fisketurismeprodukter som baserer seg på kortere varighet med motoriserte båter ikke være mulig. Vår vurdering er at området samlet sett som fisketurismeområde kan komme styrket ut av et vern, dersom en aktivt formidler hvilke grupper som vil passe i de ulike områdene.

6.3 Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til:

- a. øvingskjøring til formål nevnt i pkt 6.2*
- b. bruk av beltekjøretøy på vinterføre i forbindelse med husdyrhold, vedhogst o.l*
- c. bruk av beltekjøretøy på vinterføre eller luftfartøy for transport av varer til hytter og støler*
- d. bruk av beltekjøretøy på vinterføre eller luftfartøy for transport av materialer til vedlikehold og*
- e. byggarbeid på hytter, klopper og lignende*
- f. bruk av beltegående "elgtrekk" eller luftfartøy til uttransport av elgslakt*

Dette innebærer at motorferdsel i forbindelse med jakt og vedlikehold av friluftslivsinfrastrukturen i området vil kunne fortsette i hovedsak som nå.

5.3 Alternativ 1

Samlet sett omfatter alternativ 1 (kart 1) områder som i dag har en begrenset funksjon i reiselivs- og utmarksnæringssammenheng, og som også med all sannsynlighet vil ha det fremover. Dette skyldes at disse områdene i hovedsak er lite tilgjengelige, har meget begrenset infrastruktur og har en krevende, alpin topografi. Forslaget omfatter Lappjordshytta og DNTs rutenett i indre deler, og også områder som i noen utstrekning benyttes i kommersiell reiselivssammenheng, først og fremst til hundekjøring. Vernet vil bidra til å fremheve områdets spesielle opplevelsesmuligheter, men vil samtidig kunne legge visse rammer på organisert ferdsel som ikke foregår til fots.

En sammenfatning av verdi, virkning og konsekvens av alternativ 1 er vist i **tabell 5**. Samlet sett vurderes områdets verdi for reiseliv og utmarksbaserte næringsaktiviteter til å være små, virkningens i sum som nøytrale, og samlet sett vurderes konsekvensene som ingen.

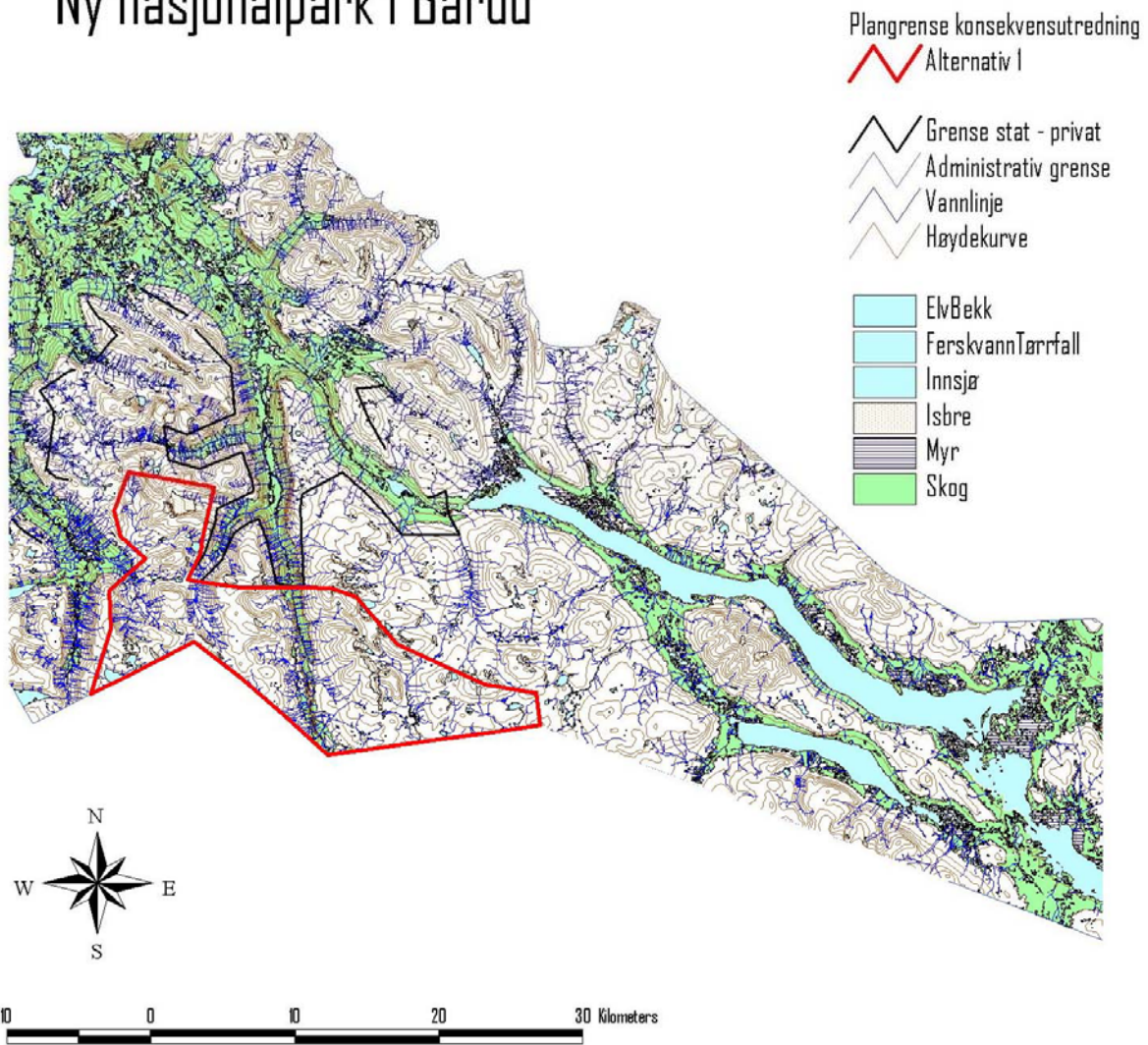
5.4 Alternativ 2

Alternativ 2 (kart 2) omfatter alternativ 1 og i tillegg arealene østover mot Altevann og Leina, fra Salvasskardet og Storbukta og sørover. Dette alternativet omfatter områder som har en større bruk både i friluftslivs- og reiselivssammenheng, først og fremst gjennom et nokså utstrakt fiske som er knyttet til Geavdnjajavri med tilliggende vann og elver, til den motoriserte ferdselen som skjer på Altevann sommer og vinter, og det brukergrunnlaget og det utgangspunktet som hyttene og caravanplassen ved Altevann og Innset utgjør.

Alternativ 2 omfatter således i tillegg områder som både direkte og indirekte har større betydning for, og mer bruk, både i reiselivs- og utmarksnærings sammenheng enn kjerneområdene i alternativ 1.

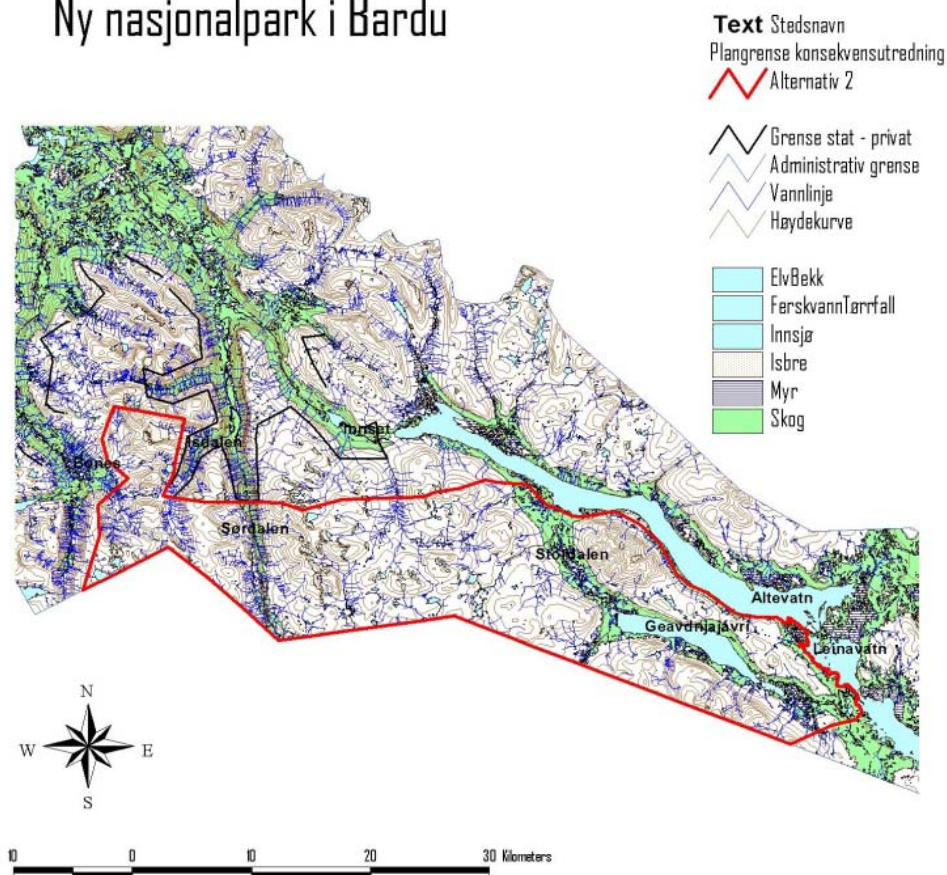
Både positive og negative virkninger vurderes å være noe større i dette alternativet. Fordi det ligger godt til rette for en viss utvikling og tilrettelegging i Altevassområdet, og at transporten inn mot verneområdet blir langt enklere, kan verneområdet med tilliggende områder danne en helhet som legger til rette for en god reiselivsmessig utnytting av verneområdet. Samlet sett vurderes virkningen her til å være positive – dvs at de samlede konsekvensene settes til små positive.

Ny nasjonalpark i Bardu

Kart 1. Vernegrenser knyttet til utredningsalternativ 1.

Ny nasjonalpark i Bardu

Kart 2. Vernegrenser knyttet til vernealternativ 2.

Tabell 6. Oppsummering av verdi, virkning og konsekvenser alternativ 1 og 2.

Aktivitet	Verdi	Virkning	Konsekvens
Alt 1: Reiseliv	Liten	Ingen	Ingen
Alt 1: Annen utmarksnæring	Liten	Ingen	Ingen
Alt 2: Reiseliv	Middels	Positiv	Svakt Positiv
Alt 2: Annen utmarksnæring	Stor	Positiv	Positiv

Den viktigste forskjellen mellom de to alternativene er først og fremst knyttet til størrelsen og at alternativ 2 i langt større grad enn alternativ 1 fanger opp interesser både knyttet til reiseliv og utmarksnæring. Som vi er inne på innledningsvis i kapitlet så avhenger de endelige og faktiske konsekvensene i stor grad av hvordan aktørene (vernemyndigheter, lokale næringsaktører,

grunneier mv.) forholder seg til og agerer i forhold til vernet: utnytter en de positive mulighetene vernet kan gi?

Som vi drøfter nærmere nedenfor så er det særlig forskriftsutformingene, forvaltningsplanen og ikke minst ressurser til forvaltning og infrastruktur rundt parken som vil ha avgjørende innvirkning på om konsekvensene vil bli i positiv eller negativ retning, sammen med hvordan næringsaktørene forholder seg og handler.

Forskrifter som viser noe mer fleksibilitet i fht kommersielle aktiviteter, en forvaltningsplan som adresserer reiseliv som en reell interessent og midler til forvaltning av selve området og en del tiltak rundt området vil være positive.

6 Forslag til avbøtende tiltak

For å lykkes med reiseliv og mer omfattende friluftsliv i en nasjonalpark er nøkkelen å finne i utforming av en god forvaltningsplan og tilstrekkelig med ressurser til å følge opp planen i praktisk forvaltning og oppsyn (Aas et al. 2003). Det kanskje viktigste tiltaket ikke bare for å avbøte men også fremme positive muligheter for næringsutvikling ved et nasjonalparkvedtak uten at disse går ut over biologiske, fysiske og kulturhistoriske verneverdier, er knyttet til en aktiv forvaltning i en god dialog med reiselivsaktørene i området. At det legges vekt på en operativ forvaltningsplan som eksplisitt adresserer næringsinteresser og rekreasjonsinteresser er derfor meget viktig.

Et kjernepunkt i verneforskriftene er mulighetene for annen organisert (kommersiell) virksomhet enn ferdsel til fots. Slik forskriftsmalen er utformet tolker vi det slik at annen ferdsel i området enn den som foregår til fots ikke vil være tillatt. Dersom forskriftene vil kunne være noe mer fleksibel på dette punktet, i forhold til annen umotorisert ferdsel enn den som foregår til fots, vil de samlede konsekvensene bli noe mer positive.

Motorisert ferdsel vil det fortsatt være gode muligheter til utenfor verneforslaget i hovedsak slik det er i dag. Et vern vil da lettere kunne fremheve et soneringssystem i området.

For opplevelsesnæringene vil det også være viktig med skilting av området, med utgangspunkt i Setermoen og videre oppover dalen, først og fremst ved de viktigste innfallsportene ved vegslutt i Sørtdalen, ved Altevann og innerst i Altevann og ved strategiske lokaliteter inne i parken, som ved Lappjordhytta, Røkskardhytta og i Stordalen.

Et besøkssenter ved Altevann eller ved egnet sted nederst i Sørtdalen, evt i tilknytning til Polar Zoo, vil kunne øke verdien av vernet for næringslivet, både gjennom at attraksjonskraften øker og at et slikt senter vil gi en arbeidsplass. Men grunnlaget for et slikt senter bør utredes grundigere.

7 Referanser

Aas, Ø. (red.) 2003. Bruk og forvaltning av nasjonalparker i fjellet. NINA Fagrapport 72.

Anon. 2005. Utkast til produkt og markedsstrategi for Nord-Norge. Upublisert rapport RBL Nord-Norge.

Fredman, P., Hörnsten, L. & Emmelin, L. 2005. Friluftsliv og turism i Fulufjället. ETOUR Rapport 2005:16.

Fylkesmannen i Troms 2005. Forslag til utredningsprogram for Sør-dalen-Isdalen nasjonalpark. Notat.

Page & Dowling 2002. Ecotourism. Prentice Hall.

Statskog 2000. Friluftspan for Altevann.

Troms Reiseliv 2005. Utkast til produkt og markedsstrategi for Nord-Norge 2006-2010. Notat.

Personlige meddelelser:

Administrasjonen, Troms Turlag

Patricia Sørensen, Medeier/Driver, Bardu Hotell

Siri Rooseboom de Vries, daglig leder Betula Events

Bjørn Klauer, daglig leder, Huskyfarmen

Sigbjørn Sørensen, daglig leder, Polar Zoo

Rolf Einar Amdal, bestyrer, Soldatheimen

Lennarth Kvernmo og Knut-Bjørnar Braathen, Villmarkstur DA

Rolf Hansen, Bardu camping og turistsenter

Oddvar Bjørnsen, Ordfører Bardu kommune

Per Åke Heimdal, Bardu kommune

Claus Grimstad, Fjelltjeneste, Statskog

Dagfinn Reiersen, Statskog

NINA Rapport 121

ISSN:1504-3312

ISBN: 82-426-1670-1

Norsk institutt for naturforskning

NINA Hovedkontor

Postadresse: NO-7485 Trondheim

Besøks/leveringsadresse: Tungasletta 2, NO-7047 Trondheim

Telefon: 73 80 14 00

Telefaks: 73 80 14 01

Organisasjonsnummer: 9500 37 687

<http://www.nina.no>